

פרשת תצוה
תשפ"ד

גליון 375
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד
ה' יושבים כסא ודארין קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' אלעזר ב"ר אפרים משה שילט"א
ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם
הרה"ק רבי גרשון מלאצק
הרה"ק רבי יוסף יואל ב"ר יעקב אהרן
הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין
הרה"ק רבי יוסף ברוך ב"ר קלונימוס קלמן
הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי ב"ר
יצחק זרחיה
הרה"ק רבי אברהם ב"ר זאב נחום
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי שלמה ב"ר חנוך העניך
הרה"ק רבי אהרן הרוויץ ב"ר מאיר
רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד
הרה"ק רבי בצלאל מרגליות ב"ר מאיר
הגאון רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד
הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד
הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

אתערותא דלעילא ואתערותא דלתתא

‘וַיֹּאמֶר הַדְּבַר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלְּאֲתֵינוּ רוּחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אֶהְרֹן לְקִדְשׁוֹ לְכַהֵנוּ לוי” (כ”ח, ג)

דלעילא פעם שניה בתורת מתנה קבועה שירדה לאדם ולא עוזבת אותו וע"י כוח זה האדם מצליח לעמוד במדרגה הרוחנית החדשה שקנה לעצמו וכך האדם מדי תקופה עובר את התהליך הנ"ל בדרך המובילה בית א-ל ונראה שניתן לרמוז את הנ"ל בפס' המובא אשר מלאתנו רוח חכמה דהיינו אתערותא דלעילא פעם ראשונה ועשו אתערותא דלתתא שכן האדם עושה בעצמו לקדשו לכהנו לי אתערותא דלעילא פעם שניה שברגע שקודש ומשרת את ה' שוב לא ירד ממדרגתו אלא יתקדם בעבודת ה' רק למעלה

ידוע כי בדרך עבודת ה' יש תהליך כפי שמביא האדמו"ר הזקן מחב"ד רבינו שניאור זלמן מלאדי זי"ע על הכתוב אדם כי יקריב מכם ששם הוא מסביר כי בעבודת ה' של היהודי יש תהליך של שלושה חלקים בתחילה אדם מקבל כוח רוחני מתנה משמים הנקרא אתערותא דלעילא הראשונה כוח זה הוא אמנם מתנה אך הוא מושאל לאדם על תנאי ואם הוא מנצל אותו להתקדמות בעבודת ה' ועושה מעשים המקדמים אותו בעבודת ה' כגון מוסיף בלימוד התורה וכן מוסיף בקיום המצוות בקדושה וטהרה בחינת אתערותא דלתתא הוא מקבל אח"כ כוח רוחני משמים הנקרא אתערותא

‘וַיֹּאמֶר הַצִּוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֵיהֶם שִׁמֹן זֵית זָךְ פְּתִית לְמָאוֹר הַלְּעֵלֶת נֵר תְּמִיד” (כ”ז, ב)

לקחת את עצמו בכוח מפני היצה"ר אל הרב על מנת ללמוד תורה וזהו הלשון ויקחו וכן אלף דייקא כי משה הוא הרב הכולל של כל עם ישראל שהרי משה הוריד לנו את התורה מן השמים ועוד ידוע כי בכל רב אמיתי יש ניצוץ ממש רע"ה וכן צריך היהודי כאשר בא ללמוד תורה להיות מקודש ומטהר כמו איש המקדש אשה וזה לשון ויקחו המדבר גם על התורה כמו שכתוב כי לקח טוב נתתי לכם וכן על קידושי האישה והאשה שכן לומדים את כסף הקידושין קיחה קיחה משה עפרון וע"י זה יזכה האדם למאור גם בעולם הזה וגם זכויותיו יעמדו לו לחיי עולם הבא ככתוב להעלות נר תמיד נר ה' נשמת אדם. עוד יאמר כי תצוה עולה בגימטריא חמש מאות ואחד כמנין פעמים נר עם הכולל וזה בא לרמוז על חיבור של שתי נשמות של הרב אל התלמיד וגם חיבור הנשמות של האיש והאישה לפי שהם מתחברים כאשר הכולל הוא אלפז של עולם מחובר יחד איתם יחד

ידועות שאלות הפרשנים על אתר מדוע משתמש הכתוב דווקא במילה תצוה שהיא מלשון ציווי דהיינו חובה בשונה משאר מקומות לשון דבר או אמור וכן מהו שנכתב ויקחו היה לו לומר ויביאו וכן הלשון אליך מדוע צריך להביא דווקא אל משה ולא לכל שאר האנשים העוסקים במלאכת המשכן ונראה לענ"ד בס"ד לתרץ את כל האמור כי ידועה הגמרא אם דומה עליך הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ושואל האדמו"ר מקלויזנבורג בעל השפע חיים זי"ע מהו הלשון 'ביקשו והוא מתרץ כי התלמיד צריך ללכת אל הרב ולבקש תורה ולא הרב צריך ללכת אל התלמיד עפ"י האמור מתורצים כל הקושיות הנ"ל ידוע כי שמן זית רומז על לימוד התורה וכן כתוב בגמרא (ברכות נז) הרוואה שמן זית בחלום יצפה למאור התורה אומר הקב"ה למשה צוה את בני ישראל על לימוד התורה בתור חובה ולא בתור אפשרות כי כולם חייבים בלימוד תורה כל אחד לפי דרגתו ורמתו אלא מהי לפעמים יהודי צריך

‘וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹתָיִם לְכַבֹּד וּלְתַפְאֵרֶת” (כ”ח, ב)

גייריה א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שידוע טכסיסי מלכות לך למוד טכסיסי מלכות הלך וקרא כיון שהגיע והזור הקרב יומת אמר ליה מקרא זה על מי נאמר א"ל אפי" על דוד מלך ישראל נשא אותו גר קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בנים למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם בני בכורי ישראל כתיב עליהם והזור הקרב יומת גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה ומתוך הפס' והזור הקרב יומת ניתן ללמוד לענ"ד שהכוונה למי שמתקרב אל הקב"ה עם מחשבות זרות היינו עם פניות אישיות כלומר שלא לשמה יומת היינו שצריך להמית את המחשבות האלו ולעבוד את ה' לשמה ואת זה הבין הגר לאחר שישב ולמד כי בתחילה חשב שזאת התכלית לבישת הבגדים לשם הכבוד והפניות האישיות אך לאחר מכן כשהגיע לפס' והזור הקרב יומת הבין שכל התכלית היא להגיע למדרגה של עבודת ה' לשמה היינו לשמו יתברך בלבד ללא פניות אישיות

נלע"ד כי פס' זה מורה על הדרך בעבודת ה' שכן ידוע שלא ניתן להגיע למדרגה של לשמה בלי לעבור קודם במדרגה של לא לשמה ולכן נאמר קודם לכבוד היינו לרמוז שאדם עושה את עבודת הקודש שלו לשם כבוד היינו שלא לשמה אך משם חייב הוא להמשיך הלאה שתהא עבודתו לשמה וזהו התפארת הרומזת על הלשמה היינו שכל מה שעושה הוא לפאר את שמו של הקב"ה כמו שנאמר ברברי הימים א (כ"ט, י"א) 'לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְחָה וְהַהוֹד' עפ"י הנ"ל נראה כי כך ניתן לבאר את הסיפור של הגר שבא להתגייר על מנת שאהיה כהן גדול ואח"כ כשהגיע לפסוק והזור הקרב יומת שינה מחשבתו כפי המובא במסכת שבת(ל"א, ע"א) 'שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד אמר הללו למי אמרו לו לכהן גדול אמר אותו נכרי בעצמו אלך ואתגייר בשביל שישמוני כהן גדול בא לפני שמאי אמר ליה גיירני על מנת שתשימני כהן גדול דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל

‘וְלֹא יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֶפֶוד” (כ”ח, כ"ח)

כותב בעל הרגל מתנה אפרים נכדו של הבעש"ט זי"ע 'והנה מפרשי התורה מונין אותו מכלל התרי"ג מצוות שחייב כל אחד מישראל לקיים תמיד, כי ידוע שהתורה היא נצחית ונוהג בכל אדם ובכל זמן ויש לפרש בזה לפי עניות דעתי מה שהנני ה' ברחמי וברוב חסדיו איך שמצוה הזאת היא נוהג בזמן הזה גם כן כי החושן היה על לבו ואפד הוא מספר פה, וזהו ולא יזח החושן היינו הלב מעל האפד היינו מעל הפה שיהיה פיו ולבו שווים ולא יהיה חלוק לבו מפיו וקל להבין"

‘שִׁבְעַת יָמִים יִלְבָּשֶׂם הַכֹּהֵן תַּחְתּוֹ מִבְּגָדָיו אֲשֶׁר יָבֵא אֵל אֹהֶל מוֹעֵד לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ” (כ”ח, ה)

ניתן לראות רמז שמי שנכנס להיות תחת הכהן היינו הצדיק הוא נקרא מבגדיו ככתוב שכל מי שמלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו ובוזה מתיישב סוף הפס' אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקודש היינו שבא אל הצדיק שילמדו תורה

"וְנַעֲדַתִּי שְׁמוֹה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי" (כ"ט, מ"ג)

רש"י - ונקדש. המשכן, בכבודי. שתשרה שכינתי בו. ומדרש אגדה אל תקרי בכבודי, אלא (במכבדי), במכבדים שלי, כאן רמז לו מיתת בני אהרן ביום הקמתו, וזהו שאמר משה (ויקרא י ג) הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש, והיכן דבר, ונקדש בכבודי רש"י מוכיח את מיתת בני אהרן שעליהם נאמר בקרובי אקדש וניתן לראות רמז לדבר שכן ציווי בניית מזבח הקטורת הוא סמוך לפס' זה וידוע שמיתתם היתה בהקרבת אש זרה על מזבח הקטורת

משנת הצדיק - הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל זי"ע - י"ט אדר

הרב זוננפלד נולד בעיירה רובו, אז בממלכת הונגריה לרב אברהם שלמה והרבנית זאלדה. רבי יוסף חיים התחנך אצל גדולי תורה שרחשו לו הערכה מרובה, ביניהם הכתב סופר בנו של החת"ם סופר ורבי חיים צבי מנהיימר. בתרל"ג (1873) עלה לארץ ישראל יחד עם מורו הרב אברהם שאג-צוובנר תלמידו של החת"ם סופר והשתכן בעיר העתיקה בירושלים. הוא התקרב לרב משה יהושע יהודה לייב דיסקין ולבנו, הרב יצחק ירוחם דיסקין ורכש עמדת השפעה ביישוב הישן. בין היתר ייסד את שכונת בתי אונגרין. הרב זוננפלד ביחד עם הרב דיסקין הקים בשנת תרל"ח (1878) את בית הדין של החוגים היראים. השניים גם איחדו את כוללי ורשה והונגריה. מסופר שבשנת תרע"ד, ערכו רבני ארץ ישראל בראשות מרא דארעא דישראל רבי יוסף חיים זוננפלד, 'מסע תשובה' בכל המושבות החדשות שנוסדו אז בארץ, בכל מקום בו הגיעו, עשו להם כבוד גדול, והרבנים נשאו משאות של חיזוק והתעוררות לעורר לב העם. בערבו של יום, הגיעו הרבנים לעיר יפו, שם סימו את 'מסע התשובה', והתכנסו בביתו של המרא דאתרא רבי אברהם יצחק קוק, לטקס סיום המסע. הרבנית טרחה עבור האורחים החשובים, והגישה בפניהם תה ויגות להשיב נפשם. בנו של הרב זוננפלד, ניגש לאביו ולחש באוזנו: "אבא, היום אתה בתענית יארציטי, שים לב שלא תשכח" שמע זאת הרב זוננפלד, ומיידר ללגום מן התה הרווחת כמה לגימות קטנות. לאחר מכן הגיח את הכוס מידו... בנו המופתע, חשב שאביו לא שמע טוב, אבל אביו רמז לו שזה בסדר, ותמיהתו גדלה עד מאד כשנגמר הטקס, ויצא הרב זוננפלד מהבית עם בנו, אמר לו: "בא ואסביר לך את אשר עשיתי. זכרתי כי שרוי אני בצום ותענית, אבל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. הרב קוק והרבנית טרחו מאד במצוה זו בשביל האורחים, וכיצד אוכל לפגוע בהם ולא לטעום ממה שהגישו לשולחן ומכיוון שחששתי שיפגעו מכה - התרתי לעצמי ללגום מן התה בעיצומה של התענית, ומיחרתי לעשות זאת בעוד התה רותח, כדי שלא תהיה לי הנאת החיך מהשתיה. כמו כן שתיתי רק כמה לגימות, שיהיה פחות מהשיעור".... העיקר שלא לפגוע ברגשות הזולת עוד מסופר על רבי יוסף חיים זוננפלד, שהגיע למושבה פתח תקוה כדי לפקח על ענייני התלמוד תורה שפתחו על טהרת הקודש במושבה. בתום סיורו בתלמוד תורה, הזמינו אחד מנכבדי המקום לארוחת צהריים לכבודו. באמצע הסעודה נכנסה בעלת הבית, נגשה לרבי יוסף חיים ושאלה בפייה: "הכנתי עוף לסעודה, ורק לאחר הבישול נזכרתי ששכחתי להפריד את הלב לפני המליחה". הרב פסק להיתר, אלא שמיד הוסיף ואמר לבעל הבית שמנהגו מאז ומעולם, שלא לאכול מדבר מאכל שהתעוררה בו שאלה, ולכן הוא נמנע מלאכול את העוף. בסיום הסעודה, חשש רבי יוסף חיים שאולי מעשה זה, שלא אכל את העוף שהכנינה בעלת הבית פגע בה, הוא ניגש למטבח, ופנה לבעלת הבית, הודה לה על האירוח הנפלא והוסיף לפני כולם: "אצל אשה יראת ה', שאינה מתביישת לשאול כזו בפני קהל המסובים, אני מוכן לסמוך עליה למהדרין מן המהדרין. מספר אחד מצאצאיו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה זה אחרי שהסבא נשא את זוגתו השנייה, כשנכנסתי לביתו של סבא וריח של מרק עוף מהביל ומגרה הגיע אל נחירי. התיישבתי לידו והרצאתי לפניו חידוש משיעורו האחרון של ראש הישיבה. תוך כדי דיבור נכנסה הרבנית והגישה לשולחן צלחת מרק מהביל. טבל הסבא את הכף בצלחת הקעורה, דלה מתוכה כף מלאה, ותוך מבט אבדי הגישה אל פי ואמר לי: "טעם בני, טעם, זה בוודאי יערב לחךך". לאחר מכן טעם הסבא כף אחת מהמרק, טעם ולא יסף. כשנכנסה זוגתו לחדר פנה אליה בהתנצלות נוגעת ללב והתחיל משבח בפניה את מומחיותה בהכנת מטעמים ותוך כדי דיבור ביקש את סליחתה באומרו: "מעדנים כאלה בימות החול... קצת יותר מדי. כל ימי נזרה הייתי מלפנק את גופי, והרגלתי להסתפק בהכרחיות, ואף עלתה בידי. ואם כך למה לקלקלו דווקא בערוב ימי, דווקא סמוך לפרידתי ממנו, שמרי על המתכון לכבוד שבת, אז אשמח מאוד להתענג על התבשילים המעודנים שלך ואטעם מהם מלא חופנים" כן שבעים ושמונה היה אז רבי יוסף חיים, חולה ותשוש, אחרי הרבה שנות סבל בעידן המלכות המנושבת של אשתו הראשונה ותשע שנות אלמנות בלא עזר כנגדו, ובודאי שקוק היה להבראה. אבל הוא, שכל ימיו חינך והרגיל את גופו להסתגף ולהתנזר, יתחיל לפנקו דווקא כעת בערוב ימיו, אבל לכבוד שבת, שאני. אז זה שייך לנשמה ולא לגוף

דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

אור הגנוז - הרה"ק רבי אהרן ב"ר צבי הירש הכהן מאפטא זמק"ל זי"ע

"וְאִתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֵיהֶם שְׁמֵן זֵית זָךְ פְּתִית לְמַאֲוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד" (כ"ז, כ')

וד"ש ואתה תצוה פי' שיהיה צוות להקב"ה ולמשה את בני ישראל וזהו הוי"ו ואתה כענין וד' הוא ובית דינו כן הפי' כאן ואתה, אתה וד' שעמך יהיה להם צוות ויחוד את בני ישראל הן עתה. כי מרע"ה היה אמצעי בין ישראל לאביהם שבשמים כמ"ש היה אתה לעם מול האלוקים. פי' מלה"ד שכל דבר צריך אמצעי דהיינו כמו אש גדולה שמניחין בתנור בית החורף ועי"ז יש חמימות בבית ואין מניחין האש באמצע הבית כדי שיהיה חם ממנו. נמצא התנור הוא אמצעי שעל ידו יש יכולת ליהנות מחמימות האש. וכן אור וחום השמש שיש לו נתי' כו' וכל זה ע"י ויקחו אליך שמן זית זך שרומזים ג"כ לזך אותיות של תורה כו'. וע"י שיהיה זך פי' שילמדו תורתם בקדושה בלי שום מ"ז כ"א זך בלי שמרים עי"ז ואתה תצוה את בני ישראל וע"כ נמשלה התורה לשמן דכמו שמן גורם לאור הנר כן התורה גורמת לנר מצווה ותורה אור. אבל לרבר זה צ"ל כתית פי' שיכתוש ויכתת את החומר כדי שיבטל ממנו כל מידות רעות ועי"ז יזכה למאור של תורה וישרה עמו אור השכינה. ויזכה להעלות נר תמיד שיגרום ע"י תורתו ומצוותיו אור גדול וקדוש בכל העולמות. ועי' בפנים עוד דרשים נפלאים

יש מצווה בתורה שהוא הדיקות כמ"ש ולדבקה בו ובו תדבקו ואתם הדבקים ומצוה זו היא שורש לכל התורה כולה דהנה יש בזה ב' אופנים אופן אחד שצריך הוא עצמו להתחזק במאוד מאוד כדי שיבוא לידי דביקות הש"י והנה איש כזה נקרא גיבור הכובש את יצרו דצריך תמיד מלחמה עם היצ"ר כדי שיבוא לידי דביקות אבל יש חלק שני דהיינו שכבר שיבר כל המידות הרעות וכל מעשיו הם לשם שמים ויש לו כמעט התפשטות הגשמיות דהיינו שממלא כבר נמאסים בעיניו ובלבו כל תאוות עוה"ז ומכ"ש כל המידות הרעות והוא מופשט מכולם מחמת גודל תשוקתו להבורא ית' ואיש כזה נקרא חסיד המתחסד עם קונו ואיש כזה אין צריך להכריח עצמו כל כך שיבוא לידי דביקות כי ממילא השכינה שורה מאצלו מחמת גודל קדושתו ובספ"ה ובשם הוי"ק כי כל נפש מישראל יש בה בחינת משרע"ה כי הוא מן ו' רועים הממשיכים חיות לכללות נשמות ישראל ומשרע"ה הוא כללות כולם ונקרא רעיא מהימנא דהיינו שממשיך בחינת הדעת לכללות ישראל לידע את ה' כל אחד כפי השגת נשמתו ושרשו למעלה ויניקתם משורש משרע"ה הממשרשת בדעת עליון שב"ס דאצילות. המיוחדות במאצילן שהוא ודעתו אחד כו'

סגולה לפרנסה - שמירת הלשון ודיבור דיבורים של קדושה

"וְעָשׂוּ אֶת הָאָפֶד זֶהב הַכֶּלֶת וְאָרְגָמוֹן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁר מְעֵשֶׂה חֹשֶׁב" (כ"ח, ו')

שהסברנו אין הדבר כן אלא מה צריך האדם לעשות, לערוך חשבון נפש מדוע הגיע לו הרעה בחינת אם באים על האדם ייסורים יפשפש במעשיו יחזור בתשובה על הדרוש תיקון וישתמש בכוח הדיבור לתפילה ולימוד וע"י כך יזכה להרבה ברכה והצלחה וכן כותב רבינו נחמן מברסלב זי"ע בליקוטי עצות ערך דיבור "הדיבור הוא כלי השפע שבהם מקבלין השפע ולפי הדבור כן השפע, אם הדבור הוא בשלמות ובמלאה אזי יכולין לקבל בהם רב שפע וכו' בשביל זה צריכין להתפלל בדבורים דייקא" (ל"ג, ג). עב"ק עפי' הנ"ל ניתן לקשור הכל יחדיו שכן ידוע כי ברית הלשון וברית המעור קשורים אחד בשני עוד ידוע כי שומר הברית פרנסתו מצויה לו ברווח ולכן האדם שאינו מדבר לשון הרע שבכך הוא מראה כי יש לו אמונה בבורא יתברך יהיה לו שפע רב ויתקיים בו הפסוק בישעיהו (ל"ג, ט"ו-י"ז) "הלך צדקות ודבר מישרים מאס בבצע מעשקות נער כפוי מתתן בשחד אטם אזנו משמע דמים ועצם עיניו מראות ברע הוא מרומים ישכן מצדות סלעים משגבו לחמו נתן מימיו נאמנים מלך ביפיו תחזינה עיניך תראינה ארץ מרחקים"

אפי' עולה בגימטריא כמניין מיל"ה היינו מה שמוציא האדם בדיבורו וכן מילה רומז על היסוד. הגמרא בזבחים (פ"ח, ע"ב) כותבת "אפוד מכפר על עבודת כוכבים שנאמר אין אפוד ותריפים" ונשאלת השאלה מה הקשר בין דיבור יסוד ועבודת כוכבים שהיא ע"ז אלא ניתן לתרץ בס"ד כי ידוע שהמדבר לשון הרע אין לו אמונה בקב"ה אלא הוא מאמין בעצמו שזוהי בחינת ע"ז כיוון שאם היה מאמין שכל הקורה אותו הוא מה' יתברך אז לשם מה לו לדבר על מישוה אחר אלא הוא חושב שע"י מעשה הדיבור שלו על מישוה אחר הוא יגנה את המצב לטובה ואין הדבר כן לפי שהכל מתוכנן ומחושבן מאת הבורא יתברך שמו ורק ע"י דיבור לשון הרע יש מצב שדווקא יורע מצבו כדין כל אדם שעובר על חוקי התורה עפי' הנ"ל ניתן לפרש את סוף הפסוק ששם נכתב על מעשה האפד מעשה חשב שכן ידוע כי הקב"ה לא מצרף מחשבה רעה למעשה רק במקרה אחד והוא ע"ז שגם על מחשבת ע"ז האדם נענש ולכן במעשה האפד שהוא כנגד ע"ז נאמר מעשה חשב כי הקב"ה מצרף בע"ז מחשבה למעשה ועוד נוסף לבאר עפ"י ההקדמה מדוע נאמר על האפד מעשה חושב שכן האדם חושב במחשבתו שע"י מעשה דיבור לשון הרע הוא יכול להיטיב את מצבו וכמו